

SAATEKS

Gerhart Hauptmann sündis 15. novembril 1862 Salzbrunnis. Ta 80. sünnipäev läinud aasta lõpul kujunes pidupäevaks kogu Saksa teatri- ja kirjanduse maailmale, aga ka muil mail, kus seda põlnud segamas maailmasõja vihavimm, tähistati seda sirna austusetundega.

Gerhart Hauptmanni lavakirjandusliku esikteose „Vor Sonnen-aufgang“ („Enne päikese tõusu“) esitendus toimus Berliinis 1889. Autor oli tol ajal 27 a. vana — 50-aastasena oli ta juba maailma-kuulsus. Carl Busse nägib oma maailmakirjanduse ajaloo, pärast Goethe surma ei olevat ükski saksa kirjanik nii vaieldamatult seisnud oma rahva eesotsas. „Ta on nii rahvuspärane, et ta rahvas väga pea teda armastama ja mõistma õppis, end temas täielikult ära tundes, ja ta on seejuures ometi nii suur ja inimlikult rikas, et võida kõnelda ka kõigile teistelegi rahvastele.“

Jah, rikas inimlikult on Hauptmann, kuid rikas ka kunstiliselt, haruldaselt mitmepalgeline oma käsitlusviisilt ja vormivallitsemisest. Naturalist, symbolist, eepik, tüürik — ajalukku jääb ta aga peamiselt suure dramaatikuna, kelle jaoks ei ole rilkide ega rahvuste piire.

Seda on väga sageli võinud kogeda ka eesti teatripublik, eriti meie kutselise teatri algusaastail. „Elga“, „Kopranaadne kasukas“, „Rose Bernd“, „Hannele taevaminek“, „Uppunud kell“, „Voorimees Henschel“, „Michael Kramer“ ja, siit peale, „Enne päikese loojakut“ ei ole mitte juhuslikult sattunud eesti teatri mängukavadesse, vaid tänu nelle kunstilisile ja üldinimlikele väärtusile, milleisid nad endis peidavad. „Enne päikese loojakut“ on Hauptmanni hilisemaid teoseid ja esineb eesti teatrilaval esmakordselt. Võetud „Estonia“ mängukavasse esikätt austustribuudi tasumiseks autorile ta 80. sünnipäeva puhul, on see teos ometi tähelepandav ka väljaspool pidulike tähtpäevade raami. On vaja suurt julgust, et asuda nii õhtliku aine käsitamisele nagu seda selles perekonna-draamas on armastus 70-aastase vanamehe ja 20-aastase titarlapse vahel. Ja on vaja suurt inimhinge tundmist ning kõrget meisterlikkust, et kunstilaeva juhtida üle arvutute karide, mis teda selliste ainele ümber varitsevad. Et siin sellega on toime tulnud, tunnustab veelkordselt Hauptmanni suurust.

Tähelepanu!

„Estonia“ teatris kehiti järgmine kord:

1. Etenduse alguseks suletase teatrisaali ukсед ja uksehoidjatel on valjusti keelatud siis veel kedagi saali lasta.
2. Hiljaksajatel tuleb oodata kuni järgmise vahetani.
3. Saali ukсед avatakse parast seda, kui esirite on aplausi peale lahni läinud ja nüst siiletud.
4. Suitsetamine teatrisaalis, fujjedes, jahuuruumis ja riiehoituumnudes on kõvasti keelatud.
5. Suitsetajaid palutakse kasutada ainult einelaudade juures suitsetamiseks määratud ruume, milleks on eimesel korral suur einelaud ja suitsetamistuba, teisel korral väike einelaud ja roheline saal.
6. Korrapäansise teenistuses olevatel ametnikel on esakiri korraatikkujate tähelepanu sellele korraldusele juhtida.
7. Etendusel kaastegevate tegelaste nimed on saali ustele välja pandud.

Dir e k t s i o n .